

Teresa Solar. El temps dels cucs, o les infinites potències del subsol

Julia Morandeira Arrizabalaga

Tanca els ulls. Imagina com aquests, com dues bales, es bolquen cap a l'interior, i cauen. Cauen per l'interior del teu cos com si fossin dues pilotes de goma, rebotant per les parets de les teves entranyes, dels teus òrgans, dels teus orificis. De vegades rellisquen ràpid, d'altres es frenen per la viscositat o alguna cavitat amb la qual es troben; però van caient, caient, caient. Sumits en aquesta foscor interior, els teus ulls comencen a actualitzar la seva forma perceptiva, ampliant el seu sensorial visual, és a dir, veient-tocant, veient-sentint, veient-caient.

Cauen fins i tot més enllà del teu cos, travessant el sòl que trepitges, endinsant-se en les mil capes de terra, pedres, restes de construccions, estructures i temps que s'amunteguen al subsòl. Es mouen àgils per aquests estrats, per moments detenint-se en buits aquí i allà, veient sense veure-hi en la negror que hi regna. Quan més profund s'endinsen i més s'enfanguen en aquesta densitat tel·lúrica, les divisions operatives del món objectiu es dilueixen per donar pas a una materialitat indiferenciada, gràvida de potències. Una mena de mar sec, on descansen en un temps estancat, gairebé podrit, els fòssils de molts futurs possibles.

Com és aquesta imatge hàptica que perceben els teus ulls? Com és aquest temps crònic que desvetllen?

Pot ser que les peces que Teresa Solar presenta en aquesta exposició, *El tiempo de las lombrices*, busquin precisament això: mostrar-nos una imatge experiencial d'allò ignot i ocult que trepitgem, que recorrem i que ens habita. No es tracta d'una imatge prístina i objectiva, com de tall d'enginyer o cirurgià, sinó d'un objecte dens i nocturn, que intenta abraçar totes aquelles dimensions que la componen i que escapen a la nostra capacitat de representació. Per això l'artista desplega una pràctica propera a la d'un saurí, activant una imaginació que discorre per túnels, passadissos, galeries i sistemes cavernosos enterrats en les entranyes tant de la terra com del cos. L'ús diari del metro de Madrid, com a lloc de trànsit "que ens permet una relació exògena amb el mantell terrestre"; l'anàlisi de les seves pròpies cordes vocals o l'especulació

sobre la vida subterrània dels cucs en el títol són totes referències importants per a Solar en aquest projecte.

Dona la benvinguda a l'exposició un grup de dibuixos en paret. *Eco Chamber* (2021) el componen dos díptics realitzats amb retolador negre, que mostren un tall net del plec d'una carn indefinida des d'una lent que permet apreciar les seves diferents capes i seccions. El segueixen la sèrie *Formas de fuga* (2021), en la qual llengües, glotis, faringes, genitals, gola o altres òrgans tous s'obren lànguidament davant la nostra mirada en una tonalitat salmó. Finalment, la sèrie *Nacimiento* (2021) mostra un sistema de vasos comunicants taronges, en el qual diversos patrons cel·lulars es creuen i evolucionen simbiòticament fins a culminar amb l'erupció d'una dent. A la següent sala descansa el grup de peces *Hermafrodita* (2021): cavitats d'algun cos -geològic o animal- que l'arpa d'una excavadora o, potser, criatura ha esquinçat violentament, com mostren les seves vores fetes esquinçalls. Les seves formes recorden a animals marins immemorials o a closques d'espècimens sense nom, mentre que els colors saturats i estridents que recobreixen les seves parets interiors són una referència als colors que els operaris de metro i altres infraestructures subterrànies normalment vesteixen. Colors enlluernadors, la lluentor no respon tant a la llum que són capaços de reflectir, sinó a la conservació a través del propi acte de brillar d'aquesta foscor en la qual es mouen; en definitiva, "el color de la pròpia foscor" segons l'artista.

Solar em recorda una cita d'*Escorxador 5* de Kurt Vonnegut on un extraterrestre del planeta Tralfamadore descriu la pobresa de la visió-túnel del temps en els Terrícoles, per després concloure: "Tot el temps és temps. No canvia. No es presta a advertències o explicacions. Simplement és. Pren els moments com el que són, moments, i aviat et donaràs compte de que tots som insectes atrapats en ambre." Els desplaçaments per túnels són, en aquesta exposició, a més, metàfora d'una experiència lineal del temps que, lluny de tota promesa d'un progrés pacificador, és un vector d'ansietat en l'artista enfront de la perspectiva d'un futur irremeiablement unívoc. L'ús de la ceràmica, al ser un material d'una gran capacitat aïllant, subratlla aquest tancament evocant qualitats de l'estanc, fins i tot de l'hermètic. Però tirant del fil d'aquesta imaginació desenterrada, aquestes escultures de fang xamotat, aïllades i aïllants, tanquen també dins d'elles un temps profund del subsòl en la pròpia matèria de la qual estan fetes i l'especulació de la qual emergeixen. A l'esquinçar i obrir aquestes peces-cavitats, l'artista busca escampar

davant nostre aquest temps estancat que fuig de la linealitat cap a altres ontologies materials, cap a altres imperceptibilitats ostensibles i, tal vegada, també, cap a una altra distribució temporal més igualitària i menys violenta . En elles batega una congregació de potències temporals, sense definició ni direcció, ja que, com el seu nom *Hermafroditas* (2021) suggereix, són criatures que es troben en un estat d'indiferenciació, de pura potència (sexual) sense actualitzar ni fixar en cap denominador i que, per tant, contenen en elles totes les formes i possibilitats futures.

Al cor d'aquest conjunt d'escultures i dibuixos es troba *Tuneladora* (2021): una escultura en la qual un parell d'aletes de resina creixen poderoses i esveltes d'una excrescència fangosa. Les aletes (que bé podrien ser fulles o remos) estan pintades des del seu fil en un degradat de blau marí a blanc, que recorda al cromatisme barroc en la manera que subratlla les ombres i llums de la peça, alhora que emfatitza la seva velocitat i moviment. Remeten al dofí i la seva simbologia, que Solar llegeix en clau de mitologia minoica on, a aquests animals, se'ls hi atribueix la capacitat de guiar fins a bon port i, al seu torn, estan revestides de la pàtina de barraca de fira que trobem en projectes anteriors de l'artista. La seva terminació polida i dinàmica contrasta amb la presència pesada i immòbil del fang del qual sorgeixen; una mena de monyó d'una articulació perduda, potser pertanyent a alguna habitant de les profunditats. De fet, la peça convida a imaginar que, al ser accionada, ha desenterrat les escultures cavernoses que l'envolten: mentre que el grup de *Hermafroditas* mostra el buidat, *Tuneladora* presenta el cos positiu que excava la galeria de túnels. Aquesta amalgama de la materialitat geològica i informe del fang amb la hiper-definició plàstica de l'aleta combina, de manera inèdita, dos registres presents en l'obra de l'artista, aquell de la potència crua i abstracta d'allò material, amb el vector actualitzador de la ficció , que es cristal·litza en un llenguatge -tant simbòlic com estètic- afilat i precís. Com si la gramàtica especulativa de la ficció, carregada de tots els seus signes i formes, emergís del torrent que generen aquestes dues hèlixs en el substrat salvatge i ignot.